

SONO

*Sono bu no kon cana kemu,
w'a yaa na lemu no kon
na bi kee cana ge
(en langue mamara)*

Diarrhée: Le jour que la
diarrhée commence, ce que
nous devons commencer à faire
ce jour-là

en langue mamaraa
Octobre 2015
Troisième Edition

Édité et publié par:
Association pour la promotion
de la langue Mamara
B.P. 19 KOUTIALA, Rép. du MALI

Impression en ligne

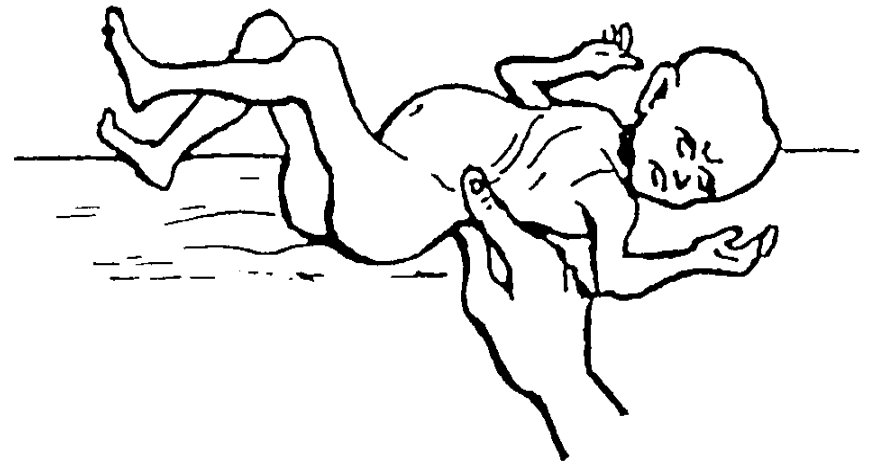
SONO

*Sono bu no kon cana kemu,
w'à yaa na lemu
no kon na bi kee cana ge*

- Wu nunirege ke bu bye
ki ya yoni we.
- Wεε bu bye wu na deeye ni na
ta cabyaa shuun, la di ya fòro
fundinεe ki ni we.

Ba y'a yìri jògòtòri wu na na pa
deeye ni we, yi ma ganha na lóhó
ki kaan sanha pya wu mu na fara
yaligee ki be na, fo na she pya wu
pye w'a cuunó, cére te ti bye wu
na ge, na tee be ta.

Wee jɔgɔtɔɔlɔɔ piimu bɛeri
pu ɲɛ Kaaganha na ge,
wee bɛeri ya sɔɔ we sɛmɛ
we funɲɔ jɔmɔ pu na.

Yi ba ke teɲɛ ke ka sɛeri ɛɛ sonɔ
fɔɔ wu na, y'a yaa na she ni wu ni
jɔgɔtɔri na.

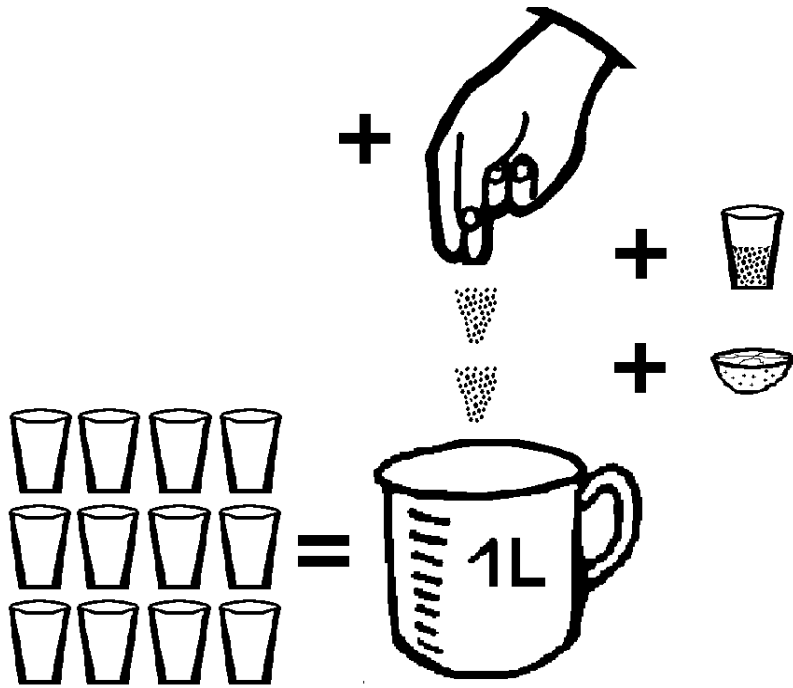
- Pya wu fanha bu xhɔ,
kelee wu cɛre bu wɛri.
- Sonɔɔ ki ɲɔ bu ɲɛɛ toro.
- Shishan ba ɲaa yaarashege
ki ni.
- Wu ba dugoo tuun bɛeri ni.
- Wu ɲii kii bu gɔn gɔn to wà.

la shishiin wa nige ki koo ni wε.
Pu pεrεmε p'a taan shεn, pu keree
wa nɔ yanmuyɔ yatii wo zhɔ na
wε?

Sonɔ li ba yere tuun wemu ni,
y'a yaa na yaligee nijεhεnjεε kaan
pya wu mu kɔnhɔ wu fanha ta.
Sipya fanha bu xhɔ, yaligee kiimu
ki da cεre taha wu na ge, kee ki
wa mε: Xhuxaara, xhucεrεε kelee
yaaga katii wo cεrεε, xaajεεrε
sɪnmε ganha bu bye ti ni wε,
pii ganha bu ti shɔhɔ ni sɪnmε
ni bε wε, caatahaɲa, ni fyaa.
Yaligee kiimu k'a sipya yatεnye
wari ge, kee jε: Kalaga, bεrεge,
maa, banda, mahajeye, ni logoo
(mahaɲmooyo).

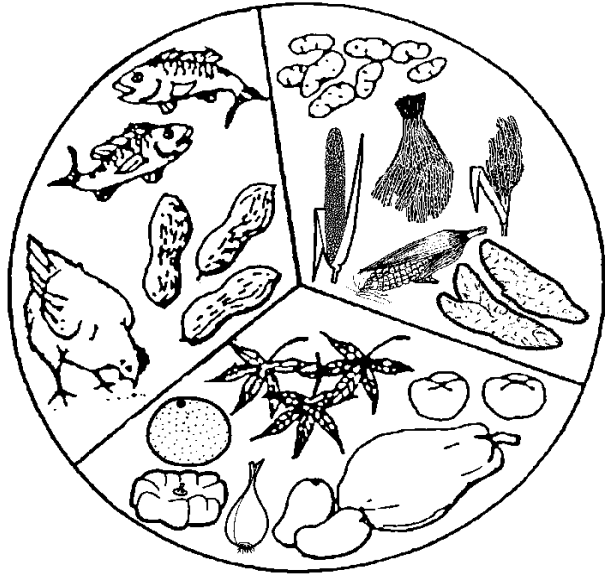
Sonɔ tuugo bεeri k'a kolo. Lɔhɔ
kemu k'a fɔro pya wu cεre ti ni ge,
kee bu jεhε na toro wu nigbaga ke
tāan, wu cεre ti lɔhɔ na xhɔ. Cεre
ti lɔhɔ ki bu xhɔ pya wu jɔ ke ni
jile le, yee na waha, jɪi kii na gɔn
gɔn to wà ki wyegee kii ni, wu
fanha na xhɔ, w'a bye wu ya
jεsinmε taa wε.

Sonɔ bu bye pya wemu na, y'a yaa na loho kaan wu mu, konho wu cere ti loho ganha bu xho we. Y'a suso loho kaan wu mu, kelee lotiige kemu ya taha na na, na ki ka, kelee na ki yaha k'a lereɛ dama dama pye cana na ge, kelee yi da «Sicuumo loho» kaan wu mu.

Jirime tayerege k'a pele shen. Sonɔ bu bye pya wu na tuun wemu ni, nufoo w'a yaa na wu kaan wu da nmari xuuni. Yalige kemu no ya fa fo xuuni pya mu ge, kee je jirime. Jirime ya ceefuuro ta jaha kuun pya na. Pu je yalige kemu niyaaga ki je na yaha ge, yaagana

Sonɔ ɲɛ pya wemu na ge, yalige ya yaa na gaan wu mu tuun beeri ni, na ki kaan nifenhɛɲɛ nifenhɛɲɛ, kɔnhɔ wu já w'a ki li. Ali na li ta be, ma bu yalige kangaa wɛɛɲɛ pya wu na, lee na bye kapuɲɔ na wu sonɔɔ be wɛɛɲɛ ga lee be na yalige ya yaa na gaan wu mu, bani lee na já wu ɲuɲɔ wolo.

Sicumɔ lɔhɔ yaagana

Ma ba da «Sicumɔ lɔhɔ» ki yaa, m'a fenhe locɛɲɛ ka poyi poyi, na ki yaha k'a ɲiɲɛ. Lɔhɔ ki bu ɲiɲɛ m'a te vɛɛri No 8 lɔ na wee ɲii ke ni shuun taanna ki ni na le yaaga ka ni kemu ɲɛ feefee ge (litiri nigin), na kabɛhɛɛ taanri taga suumɔ gbara wolo tɔɲii shuun, na sokarimye le te vɛɛri wu ni na nɔ wu ɲiɲɛ ni, na yee le kee lɔhɔ ki ni. Lemuri bu da, m'a dooni yugi na le ki ni, lemuri shiin bye wu ya ta wɛ m'a ki yaha mu.

Le kangana le na suso lɔhɔ ke, kelee lotiige ke, kelee «Sicuumɔ lɔhɔ» k'a yaa na gaan: Pya wu bu bye wu sanha yee shuun ta wɛ, m'a lɔhɔ ki le kafe vɛeri ni na nɔ wu niɲɛ ni, na kee kan wu mu. Pya wu yee bu da k'a ɲɛɛ,

m'a kafe vɛeri wu ɲi, na kee lɔhɔ ki kan wu mu. Tuun bɛeri ni pya w'a so ge, ke lɔhɔ ke ka k'a yaa na taanna kan wu mu. Wu bu li she wu da lɔhɔ ki gba wɛ, yi da wu nege ni loxulo ni fo wu bu she soɔ na ki gba. Wu bu dugi, yi na wu yaha w'a jɛere pye, na na lɔhɔ ki ɲɔ kɔn na gaan wu mu dooni dooni ni kuruwɛeri ni.

Sɪnmɛ ɲɛ ɲɔ yalige tuugo kemu bɛeri ni ge, yi ganha ba kee ka shishiin kaan sonɔ fɔɔ wu mu wɛ. Yi ganha ba sɪnmɛ, kelee kafogo yagbaga ka shishiin bɛ kaan wu mu wɛ.

Yama fɔɔ w'a yaa w'a li, kɔnhɔ wu fanha ta.